

K E N D E L S E

afsagt den 17. marts 2020 i sag

SS 2-23915/2019

Anklagemyndigheden

mod

T

...

P.t. Psykiatrisk Center Amager

2300 København S

Sagens baggrund og parternes påstande

Ved Østre Landsrets dom af 28. maj 2019 blev T fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1 og 2.

I medfør af straffelovens § 16, stk. 1, blev domfældte frifundet for straf.

I medfør af straffelovens § 68 blev det ved dommen bestemt, at domfældte skulle undergive sig behandling på psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen i forbindelse med afdelingen under udskrivning, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om genindlæggelse. Ved dommen blev der ikke fastsat en længstetid. Pågældende blev ligeledes udvist med indrejseforbud for bestandigt.

I brev af 13. september 2019 har anklagemyndigheden indbragt sagen for retten i medfør af udlændingelovens § 50 a, stk. 2, med påstand om, at udvisningen opretholdes, og såfremt udvisningen opretholdes påstand om, at foranstaltningen ophæves.

Domfældte har nedlagt påstand om, at bestemmelsen i dommen om udvisning ophæves og at foranstaltningsdommen opretholdes.

Oplysningerne i sagen

Domfældte har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

"...at han ikke har noget netværk i Tyrkiet. Hans far på 80 år, som bor i Tyrkiet er hjertesyg, og domfældte sender ham penge til nødvendig medicin.

..."

Af en udtalelse af 28. august 2019 fra overlæge Susanne Zima Feierskovs, Psykiatrisk Center Amager, fremgår blandt andet:

"...

Psykiatrisk status

Det drejer sig om 44-årig mand, som er velkendt i det psykiatriske behandlingssystem under diagnosen paranoid skizofreni. Han blev indlagt på Psykiatrisk Center Amager den 8/3- 2019 som varetægtsfængslet i surrogat og herefter med stadfæstelse af behandlingsdom fra Landsretten den 28/5- 19 uden længstetid grundet alvorlig personfarlig kriminalitet i form af voldtægt og med Landsrettens stadfæstelse af udvisningsdom.

Efter behagelig telefonsamtale med ... den 23.08.19 gives hermed en kort erklæring vedr. nævnte patient, da han igennem de seneste 2 måneder vurderes til at have befundet sig i en stabil psykisk tilstand, hvor han under andre omstændigheder for længst ville have været udskrevet til ambulant opfølgning ved en overlæge i et Distrikt psykiatrisk Center mht. hans behandlingsdom og psykiatriske behandling i øvrigt.

Pt. har i starten af indlæggelsen været åbenlyst psykotisk med vrangforestillinger i form af forfølgelsesforestillinger, hvor han bl.a. har givet udtryk for giftfrygt og tanker om at der er rumvæsner på jorden, som styrer verden. Han mente desuden, at hans advokat åbenlyst havde sniffet kokain i retslokalet, og at det danske retsvæsen har udøvet et komplot imod ham, hvorfor han er blevet uretmæssigt dømt. Han har muligvis også været hørehallucineret, men det har han under denne indlæggelse benægtet at være.

Han har grundet den psykotiske tilstand, hans manglende sygdomsindsigt og modstand mod medicinsk behandling i en periode måttet tvangsbehandles med antipsykotisk medicin Olanzapin 20 mg dagligt. I løbet af ca. en måned tog han imidlertid 10 kg på, hvilket ikke vurderedes at kunne accepteres. (ikke mindst pga. patientens forhøjede blodtryk/hypertension.) Tvangsbehandlingen med Olanzapin blev bragt til ophør, da patienten gik med til frivillig behandling med det antipsykotiske præparat Cisordinol 40 mg dgl., og han angiver aktuelt færre klager i form af mulige bivirkninger efter skiftet, men han har stadig modstand mod medicinen. Der er dog ikke mistanke om medicinsvigt, og han tager aktuelt sin medicin uden problemer.

Efter overflytning fra et lukket afsnit til nærværende åbne afsnit A2 i juni 2019 giver patienten stadig udtryk for at han er uskyldig dømt, at dommerne i retssagen var nogle "nazister og racister", og at han vil klage til Menneskerettighedsdomstolen over dommen. Han har med andre ord stadig absolut ingen sygdomsindsigt eller oplevelse af skyld.

Tidligere psykiatrisk

Pt. har i perioden 2013- 2017 været meget velkendt i det psykiatriske behandlingssystem. Har været indlagt flere gange, herunder flere via tvangsendlæggelser på behandlingsindikation. Hans symptomer har været præget af vrangforestillinger af forfølgelseskarakter om bl.a. at blive forgiftet samt bestjålet og af somatiske vrangforestillinger. Han har været fulgt af et Opsøgende psykoseteam, men man har alligevel haft svært ved at fastholde ham i medicinsk behandling, da han gennemgående har vist manglende sygdomsindsigt.

Aktuelt psykiatrist:

Pt. skønnes aktuelt relativt velbehandlet på nævnte dosis 40 mg cisordinol. Han er ikke længere åbenlyst psykotisk med ovennævnte forestillinger om rumvæsner og forgiftning, ej heller hørehallucineret, men han rummer stadig oplevelse af et igangværende komplot imod ham. Da han vurderes at høre til den ca. fjerdedel af patienter med skizofreni, som trods langvarig behandling med en høj dosis potent antipsykotisk medicin ikke bliver helt uden psykotiske symptomer, men han aktuelt i øvrigt fremstår relativt psykisk stabil og ikke vurderes at være til fare for sig selv eller andre, da ville han - såfremt han ikke havde været dømt til udvisning - som nævnt været udskrevet til ambulant opfølgning ved en overlæge i Distrikt psykiatrisk Center mht. hans behandlingsdom og psykiatriske behandling i øvrigt.

Undertegnede skønner endvidere at det ville være forsvarligt aktuelt at påbegynde en § 50 A efterprøvning af hans udvisningsdom samt at udvise ham til Tyrkiet, hvor han har familie, herunder en far (som han jævnligt sender penge til), og hvor han ikke mindst kan blive

behandlet med det antipsykotiske præparat cisordinol (zuclopenthixol), idet man også behandler psykiatiske patienter med i Tyrkiet.

Jeg anmoder derfor venligst om at man hurtigst muligt viderefører den juridiske proces vedrørende ovennævnte patients udvisningsdom.

..."

Af en udtalelse af 10. december 2019 fra Udlændingestyrelsen fremgår følgende:

"...

Efter udlændingelovens § 50 a skal anklagemyndigheden indbringe spørgsmålet om, hvorvidt en udvisning skal ophæves, hvis udvisningen er sket ved dom, hvorved en udlænding efter reglerne i straffelovens §§ 68-70 er dømt til forvaring, når retten træffer en afgørelse efter straffelovens § 72 om ændring af foranstaltningen, der indebærer udskrivning fra hospital eller forvaring, hvis udlændingens helbredsmæssige tilstand afgørende taler imod, at udsendelse finder sted.

T blev ved Østre Landsret den 28. maj 2019 idømt behandling på psykiatrisk afdeling for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1 og 2, for kriminalitet begået i 2017. Der blev ved dommen ikke fastsat en længstetid for anbringelsen, og T blev udvist af Danmark for bestandigt.

Det fremgår af en mentalundersøgelse foretaget af Retspsykiatrisk Klinik af 13. marts 2019, at T er diagnosticeret med paranoid skizofreni, og at han aktuel bliver behandlet med nedenstående medicin:

- *Tablet Kodei 25 mg*
- *Tablet Sertralin 50 mg*
- *Effexor 300 mg*
- *Blodtryksmedicin af ukendt mærke og dosis.*

Anklagemyndigheden har på denne baggrund den 4. december 2019 anmodet om en udtalelse vedrørende behandlingsmuligheder for Paranoid Skizofreni i Tyrkiet, herunder om det er muligt at få tilknyttet en kontaktperson eller bistandsværge. På baggrund af en skrivelse fra Region Hovedstadens Psykiatri til anklagemyndigheden af den 28. august 2019 er det til sagen oplyst, at T aktuelt er under behandling med følgende præparat:

- *Cisordinol (Zuclopenthixol) 40 mg. dagligt*

Af oplysninger fra MedCOI, en EU-finansieret database vedrørende sygdomsbehandling, fremgår det, at præparaterne Cisordinol (Zuclopenthixol) er tilgængelige i Tyrkiet på privat apotek i Ankara, jf. MedCOL-undersøgelse BMA 12241 af den 21. marts 2019. Ifølge samme undersøgelse fremgår det yderligere, at det er muligt at blive fulgt af en psykiater på et offentligt hospital i Ankara.

Endvidere fremgår det af en tidligere MedCOI-undersøgelse, at det er muligt at blive indlagt på en psykiatrisk afdeling på samme offentlige hospital, hvor der ligeledes tilbydes særlig behandling for psykotiske patienter, der er selvmordstruede.

Endvidere fremgår det af oplysninger fra MedCOI, at det er muligt at konsultere en psykolog på samme hospital i Ankara, jf. MedCOI-undersøgelse af den 4. september 2018.

Det skal endeligt oplyses, at spørgsmålet om muligheden for at få tilkendt en behandlingsværge i Tyrkiet ikke er undersøgt af MedCOI. Anklageren har den 10. december 2019 oplyst, at iværksættelse af en undersøgelse af dette spørgsmål skal afvente om det bliver aktuelt.

..."

Af en udtalelse af 5. februar 2019 fra Udlændingestyrelsen fremgår følgende:

"...

Udlændingestyrelsen sendte den 10. december 2019 en udtalelse til Københavns Politi.

Anklagemyndigheden har oplyst, at dommeren under retsmødet den 13. december 2019 udtalte, at oplysningerne i udtalelsen fra Udlændingestyrelsen af 10. december 2019 ikke er tilstrækkelige.

Anklagemyndigheden har på den baggrund anmodet Udlændingestyrelsen om at oplyse, hvorvidt det er muligt konkret for T at få tilknyttet en behandlingsværge/bistandsværge, hvis han udvises til Tyrkiet.

Udlændingestyrelsen skal henvise til Rigsadvokatens meddelelse om udvisning ved dom (RM5 2006) senest revideret den 16. maj 2018, hvoraf fremgår, at der eventuelt gennem Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet kan søges indhentet oplysninger om behandlingsmulighederne i hjemlandet, jf. betænkning 1326/1997 om udvisning, side 854. Yderligere fremgår det af meddelelsen, at der som udgangspunkt ikke vil være behov for at forelægge sagen for Udlændingestyrelsen, fordi prøvelsen efter § 50 a alene består i en vurdering af, om udlændingens helbredsmæssige tilstand taler afgørende imod, at udsendelse finder sted.

Af betænkning 1326/1997 om udvisning, side 854 fremgår blandt andet, at der til brug for rettens afgørelse skal tilvejebringes lægefaglige erklæringer om den pågældendes helbredsmæssige tilstand, herunder om det hidtidige behandlingsforløb og om karakteren af og behovet for fortsat behandling, om konsekvenserne af, at behandlingsforløbet afbrydes, samt om mulighederne for i hjemlandet at kunne opnå (fortsat) behandling.

Til brug for rettens vurdering af mulighederne for i hjemlandet at kunne opnå (fortsat) behandling kan anklagemyndigheden via Udenrigsministeriet indhente oplysninger om behandlingsmulighederne i hjemlandet.

På denne baggrund har Udlændingestyrelsen iværksat en høring vedrørende mulighederne for, at en retarderet tyrkisk statsborger i Tyrkiet kan blive tildelt en kontaktperson eller bistandsværge, som kan støtte patienten i at overholde en behandlingsplan. Hertil har de tyrkiske myndigheder udtalt, at det som udgangspunkt er retten, som tildeler og udnævner en værge.

..."

Retsgrundlaget

Østre Landsrets kendelse af 5. oktober 2018 gengivet i U.2019.412 indeholder følgende oplysninger om retsgrundlaget:

"Udlændingelovens § 50 a, stk. 2, er sålydende:

»Er en udvist udlænding efter reglerne i straffelovens §§ 68-70 uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde undergivet en strafferetlig retsfølge, der indebærer frihedsberøvelse, indbringer anklagemyndigheden i forbindelse med udskrivning fra hospital spørgsmålet om ophævelse af udvisningen for retten. Taler udlændingens helbredsmæssige tilstand afgørende imod, at udsendelse finder sted, ophæver retten udvisningen. Retten beskikker en forsvarer for udlændingen. Rettens afgørelse træffes ved kendelse, der kan påkæres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 85. Retten kan bestemme, at udlændingen skal varetægtsfængsles, når der er bestemte grunde til at anse dette for nødvendigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse.«

Bestemmelsen er affattet ved lov nr. 473 af 1. juli 1998. I lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen er anført bl.a. (Folketingstidende 1997-98, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 59, s. 1586-1587):

»§ 50 a, stk. 2, indeholder regler om tilrettelæggelsen af den obligatoriske retslige prøvelse ved udlændinge, der er dømt eller i forbindelse med en foranstaltningsændring fortsat er undergivet en strafferetlig retsfølge, der indebærer frihedsberøvelse. I disse tilfælde kræver udskrivning fra hospital eller forvaring ikke rettens forudgående godkendelse. Det foreslås derfor, at retten på anklagemyndighedens foranledning tager stilling til spørgsmålet om eventuel ophævelse af udvisningen. De almindelige regler i retspleje-lovens § 765 om varetægtssurrogat finder anvendelse. Den obligatoriske retslige prøvelse skal finde sted, også selv om der er gået kortere tid efter afsigelsen af dommen. Er udlændingen dømt til ambulantly behandling med mulighed for frihedsberøvelse, forudsættes det, at retten i forbindelse med straffesagen tager stilling til, om udlændingens helbredsmæssige tilstand afgørende taler imod, at udsendelse finder sted.

Der vil ved rettens afgørelse kunne lægges vægt på, om udlændingen er i en tilstand, hvor det efter de lægefaglige vurderinger i sagen kan befrygtes, at den pågældende vil begå personfarlig kriminalitet. Retten vil endvidere kunne lægge vægt på karakteren og grovheden af den kriminalitet, der begrundede udvisning.

Retten skal af egen drift påse, om udsendelse af en udlænding med et fortsat behandlingsbehov vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.«

Lovforslaget bygger på Udvisningsudvalgets betænkning nr. 1326/1997 om udvisning. I betænkningens kapitel 18 (s. 719-784) hedder det bl.a.:

»Kapitel 18. Udvalgets overvejelser og anbefalinger vedrørende ændring af udlændingelovens bestemmelser om udvisning

...

18.7.6.5. Ophævelse af udvisningen...

Domstolene skal endvidere på sædvanlig vis ved afgørelsen påse, at en gennemførelse af udvisningen er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder særligt om udsendelse af en udvist udlænding, der fortsat må antages at have et behov for psykiatrisk behandling, vil kunne være i strid med EMRK artikel 3, der indeholder et forbud mod »umenneskelig behandling«.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og Den Europæiske Menneskerettighedskommission ses ikke direkte at have taget stilling til, om udsendelse af en ved dom udvist udlænding, der har et behov for fortsat psykiatrisk behandling, vil kunne

udgøre en krænkelse af EMRK, herunder af konventionens artikel 3, der indeholder et forbud mod tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Som et eksempel fra praksis, hvor der var nedlagt påstand om, at effektueringen af en udvisning, på grund af den pågældendes behov for særlige behandlingsmæssige foranstaltninger, ville udgøre en krænkelse af EMRK artikel 3 og 8, kan nævnes en nyere dom af 13. juli 1995, serie A, nr. 320 B, Nasri mod Frankrig, som er refereret i kapitel 15, afsnit 2.4.

I denne sag fandt Domstolen, at de franske myndigheders beslutning om at udvise en døvstum algersk statsborger, der havde boet i Frankrig siden han var 4 år, og hvor hans forældre og søskende var bosiddende, var i strid med artikel 8, uanset at han flere gange var dømt for strafbart forhold, herunder for deltagelse i en massevoldtægt.

Domstolen undlod at tage stilling til artikel 3 under henvisning til, at der fandtes at være tale om en krænkelse af artikel 8. Af kommissionens udtalelse i sagen fremgår imidlertid, at flertallet (19 medlemmer mod 3) fandt, at en effektivering af udvisningen tillige ville udgøre en krænkelse af EMRK artikel 3.

Kommissionen lagde i sin udtalelse i sagen bl.a. vægt på, at Frankrig ikke kunne garantere, at den pågældende i Algeriet ville blive undergivet egnede behandlingsmæssige foranstaltninger. Kommissionen fandt således, at en effektivering af udvisningen henset til den pågældendes meget svage stilling, herunder hans store vanskeligheder med at kommunikere med andre mennesker, ville medføre en sådan grad af sanselig isolation, som ville indebære en psykisk lidelse af så alvorlig karakter, at dette fandtes at udgøre en krænkelse af EMRK artikel 3.

Det vil således ikke kunne udelukkes, at der kan forekomme sager, hvor en effektivering af udvisningen, på baggrund af en afvejning af på den ene side udlændingens meget dårlige helbredsmæssige tilstand og ringe eller manglende muligheder for at modtage behandling i hjemlandet vil kunne udgøre en krænkelse af EMRK artikel 3.

Udvalget har i overensstemmelse med de her anførte overvejelser i kapitel 19 indarbejdet et forslag til en ny bestemmelse i udlændingelovens § 50 a.«

I udvalgets bemærkninger til § 50 a er anført bl.a. (betænkningens s. 854-855):

»Til § 50 a

...

Efter den foreslåede bestemmelse skal retten træffe bestemmelse om ophævelse af udvisningen, hvis udlændingens helbredsmæssige tilstand afgørende taler imod, at udsendelse finder sted.

Til brug for rettens afgørelsen skal der tilvejebringes lægefaglige erklæringer om den pågældendes helbredsmæssige tilstand, herunder om det hidtidige behandlingsforløb og om karakteren af og behovet for fortsat behandling, om konsekvenserne af, at behandlingsforløbet afbrydes, samt om mulighederne for i hjemlandet at kunne opnå (fortsat) behandling.

Der vil herunder kunne lægges vægt på, om udlændingen er i en tilstand, hvor det efter de lægelige vurderinger i sagen kan befrygtes, at den pågældende vil begå personfarlig kriminalitet, såfremt behandlingsforløbet afbrydes....

Retten vil endvidere bl.a. kunne lægge vægt på, hvor lang tid der er forløbet siden den oprindelige dom om udvisning, ligesom karakteren og grovheden af den kriminalitet, der begrundede beslutningen om udvisning vil kunne tillægges betydning. Endelig vil der i

forbindelse med prøvelsen kunne lægges vægt på, om der foreligger hensyn i udlændingelovens § 26, som taler for, at udvisningen ophæves.

Domstolene skal endvidere på sædvanlig vis ved afgørelsen påse, at en gennemførelse af udvisningen er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder særligt om udsendelse af en udvist udlænding, der fortsat må antages at have et behov for psykiatrisk behandling, vil kunne være i strid med EMRK artikel 3, der indeholder et forbud mod »umenneskelig behandling«.

Den Europæiske Menneskerettigheds Domstol (EMD) har ved en dom af 1. oktober 2019 afgjort af et Kammer med 7 dommere i sagen Savran mod Danmark (Application no. 57467/15) bestemt, at det var i strid med EMRK artikel 3 at udvise en tyrkisk statsborger, der led af en psykisk sygdom til Tyrkiet, fordi den pågældende ifølge domstolen ikke ville modtage tilstrækkelig behandling i Tyrkiet. EMD lagde vægt på, at klagerens psykiske sygdom gjorde, at han havde brug for omfattende behandling og som minimum havde brug for en kontaktperson, der kunne hjælpe ham med at følge behandlingen. Ifølge EMD burde de danske myndigheder have sikret sig, at klageren ville få tilbudt en kontaktperson af de tyrkiske myndigheder, men dette havde de danske myndigheder ikke sikret sig inden udsendelsen til Tyrkiet. Den pågældende var i 2008 dømt for at have deltaget i et overfald ved Christiania, hvor ofret efterfølgende var afgået ved døden. På grund af hans sindsygd om blev han ikke idømt en fængselsstraf, men modtog en dom om anbringelse på ubestemt tid på en lukket psykiatrisk afdeling. Herudover blev han udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandigt.

Den danske regering anmodede den 12. december 2019 EMD om, at dommen skulle indbringes for Storkammeret, hvilket EMD efterfølgende besluttede. Dommen i sagen Savran mod Danmark er derfor på nuværende tidspunkt endelig.

Rettens begrundelse og afgørelse:

Efter de lægelige oplysninger lægges det til grund, at T på nuværende tidspunkt er relativt velbehandlet med præparatet Cisordinol 40 mg dagligt og ikke længere er åbenlyst psykotisk. Det lægges endvidere til grund han fremstår relativt psykisk stabil og ikke vurderes at være til fare for sig selv eller andre, og at han, hvis han ikke var dømt til udvisning, ville blive udskrevet fra den psykiatriske afdeling til ambulant opfølgning ved en overlæge ved distriktspsykiatrien.

Retten lægger efter de oplysninger, som Udlændingestyrelsen har tilvejebragt, til grund, T i Tyrkiet kan få relevant medikamentel behandling af sin psykiske lidelse, ligesom han i Tyrkiet også må forventes at kunne modtage personlig støtte og lignende behandling af ikke ren medicinsk karakter, herunder støtte til medicinindtagelse. Under henvisning hertil og til de lægelige oplysninger om Ts nuværende tilstand, finder retten, at der ikke foreligger sådan usikkerhed om, at T i Tyrkiet kan få den nødvendige og relevante behandling og støtte, og om, at han reelt har adgang hertil, at hans helbreds mæssige tilstand taler afgørende imod, at udsendelse kan finde sted, jf. udlændingelovens § 50 a, stk. 2. Ved vurderingen tillægges det tillige betydning, at dommen fra EMD af 1. oktober 2019 i sagen Savran mod Danmark ikke er endelig.

Retten opretholder derfor bestemmelsen om udvisning i Østre Landsrets dom af 28. maj 2019. Retten lægger ved afgørelsen tillige vægt på karakteren og grovheden af den kriminalitet, som T blev dømt for og henholder sig i øvrigt til præmisserne for afgørelsen om udvisning i Østre Landsrets dom af 28. maj 2019.

Efter de foreliggende lægelige oplysninger og anklagemyndighedens indstilling finder retten endvidere, at foranstaltningen idømt ved Østre Landsret dom af 28. maj 2019 kan ophæves endeligt, jf. straffelovens § 72, stk. 2.

thi bestemmes:

Bestemmelsen om udvisning af T opretholdes, og den foranstaltning om behandling på psykiatrisk afdeling han blev idømt ved Østre Landsrets dom af 28. maj 2019 ophæves.

Det offentlige betaler sagens omkostninger, herunder salær på 19.000 kr. + moms til den beskikkede advokat, advokat Stefan Reinel.